

Portal de l'almàssera o del riu

Al mateix lloc que ara et trobes es situava un dels vells portals de Potries. Antigament els nostres pobles mantenien una estructura urbana tancada, un potent mur de pedra i morter de calç, la "muralla", envoltava i protegia el conjunt de cases edificades a l'interior. Les persones, per entrar o eixir, disposaven d'una sèrie de portals, que solien coincidir amb els camins que hi passaven pel lloc. Aquests portals d'obra es tancaven mitjançant portes de fusta, amb els seus corresponents golfos, pollegueres, panys i forrellats. A la majoria dels pobles hi havien uns oficials, els portalers, encarregats d'obrir i tancar les portes, generalment quan eixia o es posava el sol.

El portal es denominava de l'almàssera per estar situat al costat de una antiga almàssera propietat del senyor feudal de Rebollet,

documentada ja al segle XIV i, a la qual, els habitants de Potries estaven obligats a portar les olives per fer oli. També, rebia el nom de portal del riu, per que el camí d'eixida del portal conduïa al qual anomenat de la "passera" al riu Serpis, això permetia al viatger enllaçar pel antiquíssim camí de Xàtiva cap a l'interior, travessant les valls del Vernissa i d'Albaida. Els antics portals de Potries eren: el de l'almàssera o del riu, el de la plaça, el de la Font i el de les eres. Tots ells van estar suprimits l'any 1862, encara que durant un temps perduraren com a punts de referència pels habitants del poble, després oblit, pèrdua. Les darreres obres de peatonalització del nucli històric, ens han permès remarcar, al nou paviment del carrer, tant el mur de tanca, com el lloc exacte on es troava el vell portal de l'almàssera o del riu.

Gate of the oil mill or of the river

In the same place where you are now, was placed one of the old gates of Potries. Formerly, our cities had a closed urban structure, a powerful wall of masonry, the "wall", surrounded and protected the ensemble of houses built inside. People had several gates to enter or leave which used to coincide with the roads that passed nearby. These "portals" were closed with solid wooden doors, with their hinges, locks and bolts. In most villages there were some officers called "portalers", they were responsible for opening and closing the gates, usually at daybreak and sundown. The gate was called "Portal de l'Almàssera" because it was located next to an old oil mill. It was already documented in the 14th century, it belonged to the feudal lord of Rebollet, and people from Potries were forced to bring the olives there to make oil.

It was also called "Portal del Riu" because the road that started from the gate led to the river crossing called "la Passera" in the Serpis river, which allowed travellers to link the ancient road of Xàtiva, inland, through the valleys of the Vernissa and Albaida rivers. The old Gates of Potries were: Portal de l'Almàssera or del Riu, Portal de la Plaça, Portal de la Font and Portal de les Eres.

All of them were demolished in 1862, but for a while they remained as reference points for the villagers, after... oblivion, loss. Latest works of pedestrianization of the historic centre have allowed us to highlight, in the new street pavement, the enclosing wall and the exact place where the old Portal de l'Almàssera was.

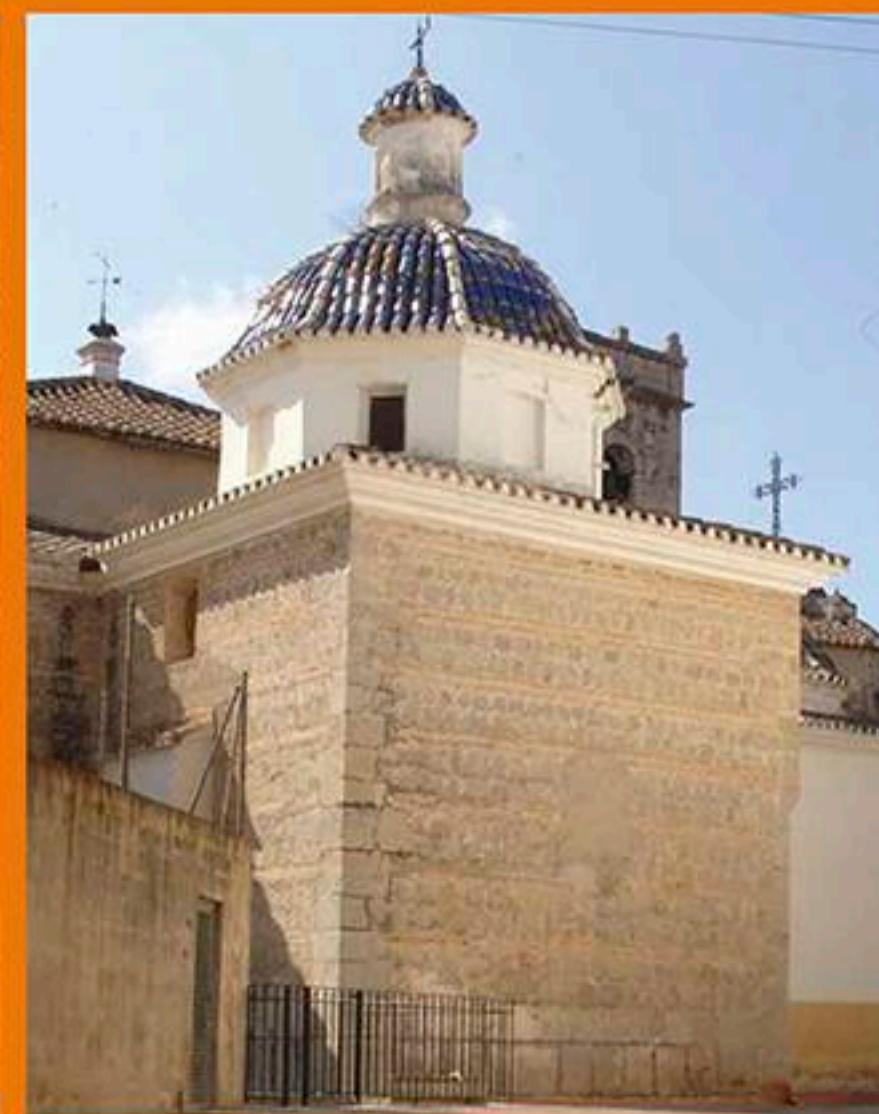
Chanel of Rebollet, wash-house next to church i fila de la Campina

The irrigation channel of Rebollet originates in the "partidor" (the place where the main irrigation channel bifurcates) of "la Casa Fosca". When it reaches the village, penetrates beneath the houses to continue their underground journey to the path of la Font and to Oliva. Every so often, coinciding with the gates (portals), bridges with huge stone slabs were used to cross it, here there was one.

El llavador de l'església (wash-house next to church) is a living testimony of culture and water use. It uses water that carries the canal, one of the public laundries where neighbours came to do laundry or wash dishes. Next to the wash-house you can find "la fila de la Campina". It is an opening in the wall of the main irrigation channel to divert water to a smaller channel, which is called "braç or fila", to irrigate the rural area of Campina. There is a man responsible for carrying out this operation, opening and closing gates, is still the "sequier", you might meet him during your visit.

Sequia del Rebollet, llavador de l'església i fila de la Campina

La séquia del Rebollet s'origina al partidor de la Casa Fosca, quan arriba al poble s'endinsa baix de les cases, per continuar el seu recorregut subterrani cap el camí de la Font i Oliva. De tant en tant, i coincidint amb els portals, uns ponts amb enormes lloses de pedra servien per creuar-la, ací hi havia un. El llavador de l'església, testimoni viu de la cultura i l'ús de l'aigua, aprofita l'aigua que transporta la séquia, sent un dels llavoradors públics on acudien els veïns per rentar la roba o escurar la vaixella. Al costat del llavador es situa la fila de la Campina. És una boquera practicada al mur de la séquia mare per poder derivar l'aigua a altra canalització més xicoteta, el braç o fila, en aquest cas per poder regar la partida rural de la Campina. L'encarregat de fer aquesta operació, obrint i tancant trestelladors, és encara el sequier, pot ser te'l trobes durant la teua visita.

Capella Sant Blai

Entre finals del segle XVIII i principis del XIX es du a terme la ampliació neoclàssica del temple parroquial, afectant al trasagrari i al creuer de ponent. Aquest últim, s'obrirà per construir la capella de la comunió i la capella de Sant Blai, ocupant així, una part de l'espai que hi havia a l'entrada del portal de l'almàssera. Les obres de l'equilibrada capella degueren finalitzar poc després del remat de la llanterna de la cúpula, que sabem va ser l'any 1835. Feia temps que a Potries es celebrava una romeria el dia de sant Blai, el conegut porrat de Sant Blai. A la segona meitat del segle XVIII la devoció a aquest sant pren una forta embranzida, degut a la concessió d'indulgències pels fidels que oraren el dia de la seua festa. Suposem que és aleshores, quan la romeria per venerar la relíquia del sant a Potries es converteix en festa multitudinària, suficient motiu per la construcció de la capella.

St. Blay's chapel

Between the late 18th and early 20th century a neoclassical extension was carried out on the parish church, affecting the retrochoir and west transept. This transept was opened to build the chapel of the Communion and St. Blay's chapel. As a consequence, a part of the space of the "Portal de l'Almàssera" was occupied. The works of the balanced chapel should end shortly after the closing of the lantern of the dome, which we know was in 1835. Potries had long held a pilgrimage on St. Blay's day, the famous "porrat de sant Blai". In the second half of the 18th century devotion to this saint took a strong boost due to the granting of indulgences for the faithful who prayed on his name day.

We think is then when the pilgrimage to venerate the relic of the saint in Potries became a multitudinous feast, reason enough to build the chapel.